

hangzott a végső „*Ballag már a vén diák*“ s ezzel be is fejeződött rendkívül jól sikerült soproni közgyűlésünk.

* * *

Hálátlanok volnánk, ha itt külön meg nem emlékeznénk azokról, akik ennek a közgyűlésnek sikerét fáradhatlan munkájukkal emelték.

A hivatalos tényezőket nem is említve, az elismerés oroszlánrészre *Zügn Nándor* soproni városi erdőmestert illeti meg.

Legnagyobb jutalmát már megnyerte, mert minden vonalon közvetlen szemlélve a sikert, csak öröme telhetett fáradságos munkálkodásának eredményében.

Róth Gyula és *Fekete Zoltán* főiskolai tanároknak is nagy hálával tartozik egyesületünk, egyfelől a fogadással járó teendők gondos megszervezéséért, másfelől a főiskola megtekintésével járó gondoskodás sikeres megoldásáért.

Muck Andor erdőtanácsos az erdei kirándulással kapcsolatos intézkedéseknél és a pompás erdei villásreggeli megrendezésénél szerzett érdemeket.

Török Béla erdőmérnöknek köszönhetjük a felejthetlen koncert megszervezését, nemkülönben hálával adózunk vitéz *Tamás József* városi erdőmérnöknek a központi iroda vezetése, a pénztár kezelése és az elszállásolások körül kifejtett munkásságáért.

Hálánkat kell végül lerónunk a „*Soproni Zeneegylet*“ készsége előtt, amely egyesület nagyban hozzájárult közgyűlésünk sikerének és fényének emeléséhez.

Erdőgazdálkodásunk fejlődése és új célkitűzései

Irta és az O. E. E. soproni közgyűlésén fölölyasta:

Onczay László erdőtanácsos.

Az erdőgazdálkodásunk fejlődésének ismertetése képezi felolvasásom tárgyát, hogy ennek során a továbbhaladás útját, a modern erdőgazda célkitűzéseit ismertessem, érintve vele azokat az igényeket, melyek e fejlődés során jelentkeztek.

Erdőgazdálkodásunk a 67-es kiegyezés idejében — épp úgy, mint a mezőgazdaságunk — a lehető legkülterjesebb volt.

A fa forgalmi értéke csekély; az országos közlekedési eszközök hijján — kivéve a víziutak mentén fekvő erdőgazdaságokat — az évi hozam kihasználásának sincs meg a teljes lehetősége. Az erdőbirtokok legtöbbször éppen ez okoknál fogva jelentős hasznot, jövedelmet nem hozhatott s a köztudatban mint kevésbé értékes vagyontárgyak szerepeltek, melyet minden tulajdonos a legkisebb regievel s a legkülterjesebben iparkodott kezelni. Feltárásáért nem is akart, de nem is tudott volna áldozatot hozni.

A kiegyezés után a fejlődésnek induló ipari s kereskedelmi élet s folyton gyarapodó vasúti hálózat az erdőgazdaságra kedvezőbb helyzetet teremtett.

Az értéktelennek mondott s kitermelni érdemesnek sem tartott erdőkre egymásután jelentkeztek a vevők s a birtokosok nem remélt összegeket kaptak a tegnap még értéktelennek tartott fájukért, helyesen erdeik kihasználási jogáért.

Az extenziv gazdálkodás természetszerű következményének kell tekintenünk a kialakult értékesítési módot, mely a területszerinti fakitermelés jogával tulajdonképpen az erdő bérbeadását jelentette.

A fakitermelés lenézett mesterség volt az erdőbirtokos előtt s foglalkozási körén kívül esőnek tartotta a múlt század erdőtisztje. Pedig e megvetett foglalkozás a birtokosság elszegegyedése mellett nagy vagytonokat biztosított az e téren fáradozó vállalkozónak.

Ez az értékesítési mód mindinkább gyökeret vert. Alig egy-két kedvező fekvésű s jó felvevőképességű vidékkel rendelkező erdőbirtokot tudunk ez időből, mely évi hozamát maga termelte ki, az is inkább a közép, mint a nagybirtokok sorából került ki.

Hogy a tövön való eladás annyira állandósult, annak magyarázata az, hogy a tulajdonosnak munka, üzemi tőke s befektetés nélküli könnyű jövedelmet jelentett, a vevőnek pedig búsás hasznot hozott.

E század első évtizedére esik a legnagyobb erdőbirtokos, a magyar erdőkincstár — az a nem eléggé dícsérhető — el-

határozása, mellyel az évi hozamnak saját regieiben való kitermelését vezette be s vitte az elért eredmények alapján azt a köztudatba.

Elismeréssel kell az erdőgazdálkodás e nagy reformjáról megemlékeznünk, mert ez nyitotta meg az utat a fejlődés számára.

*

Mielőtt tovább mennénk, hasonlítsuk össze ez értékesíté- sen át jelentkező két gazdálkodási módot; mennyiben szolgálja akár az egyik, akár a másik jobban a birtokos érdekeit, s melyik egyeztethető össze inkább az okszerű gazdálkodással.

A területszerinti tövön való eladásnál — jól-rosszul megbecsülve, sokszor anélkül — a vevő által ígért s a való értéket meg sem közelítő áron adta el a birtokos egy vagy több évi vágásának anyagát. A vevő minden korlátozás s a legkisebb beruházási kötelezettség nélkül látott neki a termelésnek. Gyorsan, olcsón, minél kisebb költséggel iparkodott vállalkozását befejezni s tönkretett, alig felújítható tarvágások képében került az erdőtalaj vissza a birtokos kezére. A vevő csak átmeneti jogokat szerzett, tehát nem épített sem utakat, sem kezelési épületeket, sőt legtöbbször e kevés meglévőt is tönkretette.

Ez az oka, hogy erdeink jórésze teljesítőképesség nélküli völgyfenéki utakon érhető el s hogy ma is a legprimitivebb, de legdrágább közelítésekkel vagyunk kénytelenek — megfelelő utak híjján — dolgozni.

S mindezt miért?

Látszólag egy összegben nagy volt a vételár. De ha a területre s a kitermelt faanyagra számítjuk vissza, a nyerendő egységár voltaképpen nagyon alacsony tőárat jelentett s látjuk, hogy az eladót voltaképpen a vevő kizsákmányolta.

Tehát ez az eladási mód nem adta meg a birtokosnak az áru valódi értékét s ennek tetejébe birtoka ősi, kezdetleges állapotban — feltáratlan maradt. Megszűnt rendelkező úr maradni a saját birtokán, hisz' nem ő volt a kenyéradója annak a fát vágó-faragó s szállító sokszáz munkásnak. Azokat kar-

bantartani, fegyelmezni s a köz szempontjából kívánatos irányba befolyásolni nem volt módjában.

Végül pedig ez értékesítési mód következtében az erdőművelés helytelen útra tért, mert hiszen a természetes felújítást tette vele lehetetlenné s az új erdő nevelését mesterségesen kellett megoldani, ami súlyos pénzáldozatot, egy csomó eredménytelenséget s a legjobb esetben későn s rosszul felújított s kevésbé értékes állományt jelentett.

Hozzátehetjük még, hogy a korszerű gazdálkodás szerint ez az eladási — helyesebben következményeként szereplő termelési — mód nem tartja a legjobb termőerőben s folytonos fatermelésben az erdőtalajt és sem a várható legnagyobb, sem a legjobb minőségű fatermést nem adja meg.

A területszerinti tövön való eladást üzö erdőbirtokost ahhoz a rossz gazdához kell hasonlítanom, ki földjét bérbeadva, lemond az őt — bár munka árán — megillető teljes jövedelemről s túri, hogy a föld termőerejét a bérlő kizsarolja, meglévő egyéb értékeit felélje, a jövedelmet gyarapító minden beruházó tevékenység nélkül.

*

Nézzük már most, hogy a házilagos termelés — melyet saját regieiben való gazdálkodásnak nevezhetünk — mily előnyöket jelent e hátrányokkal szemben.

Azzal, hogy az évi hozamát saját maga termeli ki a birtokos, realisabb alapra helyezi az értékesítést, mert többé nem becsült, hanem számszerűleg pontos s minőségileg ismert anyagot ad át vevőjének, ki azonfelül, mert e vonatkozásban rizikó már nem érheti, természetszerűleg jobb árat is tud érte adni.

Az árú forgalmi értéke pedig biztosabban állapítható meg s a való érték körüli tájékozatlanság — mellyel oly sokszor visszaéltek az előbbeni eljárásoknál — mind kisebbé válik.

A termeléssel járó munka, fáradság nem marad honorálatlanul s az üzemi tőke utáni kamat is megtérül, mert az árakba ez mind belekalkulálható s az természetszerűleg el is érhető.

Ha a saját regieiben való gazdálkodásnak csak az volna az egyetlen előnye, hogy a birtokost az állománytőke fogyasztása nélkül juttatja többjövedelemhez, úgy már nem volna vitatható a létjogosultsága.

Azonban sok más, legalább is ennyire jelentős előnye van még!

Vegyük csak sorra — ha röviden is — őket.

Az egy-két évre kihasználási jogot nyert fatermelő — a dolog természeténél fogva — nem fektet be feleslegesen semmit s amit netán kényszerült is, — mert az a birtokegység teljes koncepciójába beállítva nem volt — sok értékkel nem bírt. Azaz a használat jogának bérbeadása megakasztotta a további fejlődés lehetőségét, mert a birtokot szinte eredeti állapotában, feltáratlanul hagyta.

A birtokos azonban — ha maga gazdálkodik — rövidesen rájön, hogy mily jelentőséggel bír a kitermelés, a kiszállítás költségeinek szempontjából a jó úthálózat, közelítő berendezés, avagy a modernebb közlekedési eszköz s hogy az egyszer megépített épület, út vagy vasút örökös értéket jelent s nem kidobott az arra fordított pénz, hiszen emeli vele a birtok tőkeerejét, s természetszerűleg annak jövedelmezőségét is.

Az *erdőművelés* szempontjából pedig a legmegnyugtatóbb helyzetet teremti, mert az állomány, a talaj állapota szerinti s a felújítás érdekének megfelelő gazdálkodást biztosít.

Nem utolsó szempont az sem, hogy a kezében marad a munkaadó meg nem vetendő befolyása, hatalma, melynek révén biztos pillérévé válik a köznek.

*

Ez utóbbi irány helyességét a kincstári erdőgazdálkodás az elért eredményekkel igazolta s belevive azt a köztudatba, igazságait általános érvényűvé tette, úgy, hogy ennek hatása alatt a magánerdőgazdaságok jórésze is ekként rendezkedett már be.

Tulajdonképpen a magyar erdőgazdálkodás reneszán-

szának tekintendő az, melynek nyomán lázas építőmunka fogant, s mely az erdőgazdaságot irányító erdőtisztikart is új feladatok s munkakör elé állította.

*

A háború s az azt követő összeomlás mindezt derékben törte ketté s e nagy munka színterét jelentő állami erdőségeinket s vele a gyönyörű eredményt ígérő beruházásainkat mind elvesztettük.

Az erdő az összterületnek alig 12%-át teszi immár ki s az állam, mint erdőbirtokos, a régihez képest csekély hányadát vallja a magáénak.

Mint mindenben, úgy a magyar erdőgazdaságban is erősen változott helyzetet teremtett a maga szomorú következményeivel a trianoni béke, hiszen a fabőségéből — átmenet nélkül — a legnagyobb inségbe kerültünk, az exportra dolgozók-ból importra szorulók lettünk.

Az átmeneti idők konjunkturális viszonyai — amikor a kereslet messze fölülmúlta a kínálatot — azonban sok mindenre megtanítottak bennünket.

Elsősorban is arra, hogy a megmaradt erdeinkben munka, fáradság s áldozatos befektetések árán lehet eredményes, több jövedelmet jelentő gazdálkodást folytatni.

De kell is!

Az egyre szaporodó adóterhek, az emelkedő tendenciájú munkabérek, az állandóan csökkenő tőárak erős mementóul szolgálnak, hogy több munka árán teremtsük elő — de nem a fakészlet rovására — azt a bevételt, mellyel a jelen idők fokozottabb igényeit is ki lehessen elégíteni.

Az évi hozam mű- és tűzifában való feldolgozásán túl vannak még további lehetőségek, amelyet az erdőgazda a maga javára előnyösen kihasználhat s amelyekkel jövedelmét fokozhatja.

Hogy ezt elérhessük s a birtokunkban lévő faanyag feldolgozatlan voltában rejlő kereseti lehetőségeket is kihasználhassuk, *vállalkozóvá, majd üzletemberekké* kell válnunk.

Amint a mezőgazda szeszgyár nélkül a krumplitermeléssel számottevő jövedelmet nem tud produkálni, ugyanez áll

arra az erdőbirtokosra is, aki fáját feldolgozatlanul adja tovább.

De nézzük csak, mit csinált a vevőnk eddig a megvett faanyaggal.

Ha nagy üzletbe ült bele, fűrészte épített, kiválogatta a műfa vastagját, minőségre a javát s felfűrészelte; a rosszabb minőségű, de vastag anyagból hídfát, váltófát, talpfát faragtatott; a vékonyabbjából pedig telefonoszlopot, bányafát, kisvasúti talpfát; a hulladékanyagból dongát, küllöt, keréktalpat stb. stb.

Évvel a nem nagyon ördögös munkával azonban csinos jövedelemhez jutott.

Persze voltak kiadásai. Feldolgozás, fuvar, egyéb üzleti költségek, de akárhogy is kalkulálunk, nagy és tiszta haszna maradt.

A tűzifával pláne még kevesebb volt a baja s ha ennek megfelelően mérsékelten is, de megtalálta ott is a maga számítását.

A birtokosnak pedig súlyosak a gondjai. Fokozódtak az adóterhek, egy-két hidat, amott istállót kell építenie, itt egy erdőöri lakást átfednie, hogy a saját szükségleteiről említést ne tegyek.

A vevőtől kapott vételár sok esetben kevésnek bizonyult s új eladásokkal kellett azt — a faállomány-tőke rovására — kiegészíteni.

Kézenfekvő tehát a gondolat, hogy a birtokos a saját vagyonában rejlő üzleti lehetőségeket maga iparkodik — mint vállalkozó — kihasználni, hiszen a fatermés további feldolgozása szorgalom, munka, vállalkozás árán, az erdőtiszt s a meglévő személyzet vezetésével elvégezhető s annak munkakörével össze is egyeztethető. Tagadhatatlan hozzáértést igényel, ami azonban elsajátítható.

E lépésen sok magánerdőgazdaság már túl van, szép munkát, eredményt produkált s ami több, a célt, a nagyobb jövedelmet is elérte.

Ez azonban még csak a kezdet.

További szép lehetőségek is kínálkoznak.

A fejlődés útja s a jövedelmezőség fokozása még nem ér itt véget, mert ha termelvényeinket *magunk tudjuk az országos közlekedési vonalak* állomására lehozni, úgy azok értékesítése is *újabb hasznot hoz nekünk*.

Magunk kopogtathatunk a Magyar Államvasutaknál s tehetjük meg — mint a többi kereskedő — ajánlatunkat a postakincstárnál, a bányatársulatok s az egyéb termelvényeinket igénylő vállalatoknál s az amúgy sem egészséges *közvetítő kereskedelem 10—20 százalékos üzleti részesedését* is megszerezhetjük.

A szorosan vett erdőgazdasági munkakörrel e tevékenység — bár lesznek talán ellenzői — összeegyeztethető s abból az erdőgazdaságra semmi hátrány nem következhetik be, sőt vallom, hogy a jövedelmet szaporító üzleti tevékenység végeredményében a fát szolgáltató erdő nagyobb megbecsüléséhez s gondosabb ápolásához fog vezetni.

Egymásból folyó s a fejlődés menetét, irányát mutató lehetőségek ezek, melyek lépésről-lépésre megvalósíthatók; bár igaz, hogy nagy összegű üzleti tőke s beruházások árán.

Az erdőgazdálkodásnak az a képe, amit itt vázoltam, a *teljes feldolgozásra törekvő s üzleti alapra helyezett üzemel* nem utópia, hiszen esonkaországunk több erdőgazdasága — a helyesen végigfutott út után — nagyon szép s jelentős eredményt produkált, dokumentálva vele, hogy a fejlődésnek ez az útja s hogy a jövő célkitűzése e körül mozog.

Természetes, hogy a birtok nagysága, fekvése, évi hozamának minősége szerint e lehetőségek korlátozódhatnak, tágulhatnak.

Az erdőkinestár az általa kezdeményezett úton nem jutott annyira előre; de annak oka inkább az állami vagyonkezelés nehézkes megkötöttségében keresendő, mely az üzleti élet kívánalmaihoz kevésbé tud alkalmazkodni. Igaz, hogy a régihez képest alig számottevő erdőterülettel rendelkezik s hogy a jövedelmezőség iránti igénylés szempontjából más a helyzete, mint a magánkézen lévő birtokoknak.

Ez a fejlődés azonban bizonyos irányú *igényekkel* lép fel. És pedig a *főiskolai oktatással*, majd magával az erdőbirtokossággal, végül pedig az ügyeinket legfelsőbb fokon intéző *kormányzattal* szemben is.

Amint a házilagos termelés bevezetésének idején annak szükségleteivel szemben gyönyörűen reagált az erdőtiszteket nevelő főiskolai oktatás, azonmód most is alkalmazkodnia kell, mert a szakmánkkal rokon vállalkozói s üzleti tevékenység ezirányban a réginél nagyobb igényeket táplál.

Hogy e kívánalmat éppen a főiskola otthonában hozom fel, ne méltóztassanak benne mást látni, mint az eszmék kicserélésének s a meggyőzésnek egyedüli helyes útját, melynek célja csupán az, hogy a gyakorlat által szükségesnek vallott igényekre a figyelmet felhívjam.

Engedjék meg Uraim, hogy a leginkább kompetens erdőbirtokosok nagyon egybehangzó kritikáját mondjam vissza a főiskolát végzett erdőmérnökökről: „Műszaki képesítésben, *erdőgazdasági ismeretekben erős, gyakorlati irányban fel nem költött érdeklődésűek, kik a saját pályájukkal kapcsolatos ipari s kereskedelmi vonatkozásban nem eléggé járatosak s az elmélet iránt erősen hajlamosak*“.

A közelmúltban e téma körül sok vélemény hangzott el pro és kontra, amellyel legutóbb már az O. E. E. is foglalkozott egy indítvány kapcsán. Nem céloim, hogy most azokat sorra vegyem, de az elmondottak után rá kell mutatnom, hogy a külső szolgálat gyakorlatibb irányú oktatást kér s vár a főiskolától, a nívójának megfelelő, de azon túl nem menő elmélet mellett.

Az *erdőmérnök munkaköre* több irányú, éppen azért a főiskolai oktatás is több irányban tagozódik. A főcél meg szabó egységes irányzatot éppen azért gyakrabban kell revízió alá vonni. *Nem lehet örökidőre állandó, megkövesült az a tanrend, amely a változó követelményekkel előálló élet kielégítését célozza.* De időszerű a revízió már csak azért is, hogy megállapíttassék, vajjon a célul tűzött egységes irányzat rovására egy-egy studium — melynek jelentősége a gyakorlat szempontjából talán kisebb — nem került-e túlsúlyba, mert különben az új szükségletek — az időközben megnőtt anyag

a lefoglalt óraszám miatt — nem nyerhetnének kielégítést. E *revíziót* az a gyakorlat kéri, amelynek számára nevel a főiskola, amelynek igényeivel tehát számolnia kell.

*

A másik igénylés — bár furcsán hangzik — az *erdőbirtokosság* szemben jelentkezik.

Amint az ő kritikájukat készséggel reprodukáltuk, engedjék meg, hogy mi — bár tisztelettel, de — éppen olyan őszinteséggel szóljunk arról a nagyon hiányzó gazdasági tevékenységükről, melyet a jelen körülmények között ki kellene fejteniök.

Csodálatos ellentétet látunk a magyar erdőbirtokosságánál. Amíg az OMGE-ben jól szervezett, éberszemű, agilis érdekképviselőt alkot, addig majd ugyanaz a birtokosság az erdőgazdasági politika terén — pedig az erdők nagyrésze az ő kezükben van — elenyésző csekély érdeklődéssel, igen kevés aktivitást fejt ki.

Pedig az érdekeikbe vágó problémák egész tömege vár megoldásra, mely az ő támogatásuk súlya, tekintélye nélkül nem igen lesz eredményesen megoldható.

Méltóztassanak megengedni, hogy röviden egy pár — a magyar erdőt s birtokosát erősen tangáló — aktualitást említsek meg, melyek kellő elintézése esetén a gazdasági fejlődés kedvező atmoszféráját tudná biztosítani, mely nélkül pedig minden további vállalkozás kockázatosná válik.

Talán a legaktuálisabb ma az, ami — nincs, az *olcsó hitel*. Az üzemi tőkénk is hiányzik, nem is szólva a fejlődést jelentő beruházások igényeiről. A helyzetet kihasználó s azzal visszaélő bankok kényére-kedvére vagyunk kiszolgáltatva. Még a legjövődelműbb befektetésektől is el kell ma tekintenünk, mert annak rentabilitását a drága pénz tönkreteszi.

Ma is vannak feltáratlan, útnélküli, alig megközelíthető erdeink, ahol ottvész a fa, amelyért pedig tenger pénzünk vándorol ki a külföldre; vannak szép eredményt ígérő üzleti lehetőségek még a magyar erdőkön belül. Pénzhíjján pusztul az egyik, kihasználatlan marad a másik s elvész vele egy esomé munkaalkalom.

Az östermelés másik ágazata, a *mezőgazdaság már olcsó pénzzel dolgozik*. Mentés pl. a *forgalmi adó* alól.

De nézzük csak tovább!

A július elsejével életbeléptetett új tarifák a köszénnel további szállítási díjkedvezményt adtak s ugyanezt a vele teljesen analog tűzifától megtagadták, sőt ellenkezőleg, a Máv. *tarifapolitikája* az importfának kedvez a belföldivel szemben, olyannyira, hogy a magyartermelésű fát lassan versenyképtelenné teszi.

A belföldi termelés védelmének a szüksége is lassan előtérbe kerül; de ott van a törvénykezéstől kezdve a magyar erdőgazdaságot érintő egyéb kérdések egész tömege, melyekre a leginkább hivatott s érdekelt erdőbirtokosság ingerenciát nem gyakorol.

Az öntudatos gazdasági tevékenységet kifejtő többi érdekképviselő tud olesó hitelt, adómentességet, tarifális kedvezményt — ha kell — vámvédelmet szerezni vállalatai érdekében, csak mi állunk itt eredménytelenül.

Az érdekek időre való felismerése, azoknak a rokonágazatok követelményeivel való összeegyeztetése, az eredményt jelentő kormányzati intézkedés életrekelteése, az a munka, mely a magyar erdőbirtokosságra vár s amely saját kárakra e távollétet már meg is sinylette.

Ha az érdekek harcában a magyar erdőgazdaság a birtokosságtól támogatást kap s a kedvező életlehetőségekhez hozzájut, úgy a további fejlődés az eredmények útján jelentkező anyagi boldogulásban is kifejezésre fog jutni.

A magyar erdőbirtokosság pozíciója azelőtt gyengébb volt, hisz az ország erdőterületének jelentéktelenül kisebb részét vallhatta csak a magáénak. Megesonkításunk következtében azonban az erdőviszonyok az ő javukra tolódtak el. Az ebből eredő konzekvenciák hívják most az élre a birtokosokat s teszik a kezükbe az erdőgazdasági politika irányítását.

Ennek fóruma az O. E. E., melynek tárgyalóasztalától a jövőben többé a magyar erdőbirtokosságnak elmaradni — szerény véleményem szerint — nem szabad.

A magyar erdőgazdaság ügyeit intéző kormányzatnak a változott körülményekkel szintén számolnia kell. A hatalmas erdőségekből alig maradt meg valami. A valamikor nagy erdőgazdaságunk ma támogatásra, védelemre szoruló termelési ágazattá vált, mely az idegen kézre került erdeink konkurenciájával áll szemben. Meg kell találnia a középutat, hogy a belföldi erdőgazdaságot s annak termelését az import ne tegye tönkre. A jövő fainségét megszüntető fásítások, telepítések igazi propagandát a jelen erdő jövedelmezőségén át nyerik.

A támogatásnak, a védelemnek sok törvényes lehetősége van, mely végeredményében kormányzati kötelesség s egyben bölcsesség is. Példaképen legyen szabad megemlítenem, — az eset nagy analógiája miatt — hogy Ausztria a közel napokban belföldi termelése érdekében védelemben részesítette tűzifáját, pedig kemény tüzelőfában ő sem áll a legjobban. Segített az erdőbirtokosain, akiktől így továbbra is várhatja a pontos adófizetést s vajudó üzemű szénbányáinak is nagyobb fogyasztást biztosított vele.

A kormányzatnak a nehéz életfeltételek között lévő magyar erdőgazdaság pulzusán kell most a kezét tartani, hogy megállapítsa a betegségét, baját s a rendelkezésre álló eszközökkel a segítségére lehessen.

E két faktor, az erdőbirtokosság s a kormányzat aktív, illetve támogató készségétől függenek az erdőgazdálkodásunk s a vele kapcsolatos vállalkozásaink.

Hogy a közelmúlt hibái, melyik tényező számlájára írandók, azt most ne keressük, de hogy a jövő azt kiküszöbölje, azon legyünk.

*

Ezzel tulajdonképpen felolvasásom végére jutottam.

A magyar erdőgazdálkodás új célkitűzéseit a vállalkozói s üzleti tevékenységet is felölelő, legbelterjesebb gazdálkodásban látom, melyhez úgy a birtokosság, mint egyéb tényezők támogató, megértő munkája szükséges.

A magyar erdőtisztikar a maga tudását, munkakedvét viszi bele s vállalja örömmel a többmunkát, mert hiszi, hogy ez az út a nehéz sorsban lévő hazánk gazdasági helyzetének megerősödéséhez, a második honfoglaláshoz vezet.

Az Alföld erdősítéséről.

A fenti cím alatt a márciusi füzetben megjelent cikkem időszerűségét igazolják az azóta történt hozzászólások. Még mielőtt utóbbi esetleg folytatódnék, máris célszerűnek látom a megjelentekre szóló válaszadást, amivel talán egy és más kérdés tisztázódhat, ha ugyan az újabb gondolatokkal nem vetődnek felszínre ismét újabb kérdések.

Mielőtt a tárgyra térnék, ne vegye tőlem rossz néven az igen tisztelt olvasó, ha „Nyugdíjas“-nak és dr. Forgách Balázs gróf úrnak csekélységemre vonatkozó elismerő szavaiért én is nyílt színen mondok őszinte köszönetet. Eddigi szerény munkálkodásomnak annál is inkább jóleső gyümölcsét érzem bennök, mert eféléhez mostanáig vajmi ritkán jutottam.

Előző cikkemben a szóbanforgó tárgyról általánosságban szóltam egyrészt azért, mert az alföldfásító törvény végrehajtásának esedékessé vált megkezdése szerintem szükségessé tette, hogy egy és más dologban mindjárt a munka elején valamelyes határozottabb irányt vegyünk és ne téregesünk jobbra-balra; másrészt pedig azért, mert az új működési tér keretében az eddigi homokfásító tevékenység mellett mindjárt nem tudhattuk, hogy mi az, ami bővebb tisztázásra vár és mi az, ami részletezést kíván. Ebből a szempontból is köszönetet mondok a tárgyhoz szóló kartársaknak, hogy némely kérdésben máris tovább tudhatunk menni.

Előző cikkemben az erdősítést a *talaj, éghajlat, fafaj és munka* vezértényezők szerint tárgyaltam. Célszerűnek látom ezt most is megtartani.

Helyesen jegyzi meg *Magyar Pál*, hogy az alföldi erdősítésnél *ne általánosítsunk* (ami nem zárja ki azt, hogy ál-